

นิสิต นักศึกษามืออาชีพตามแนวคิดทฤษฎีพอเพียง

อาจารย์อัญญา ศรีสมพร

รองผู้อำนวยการสำนักงานบุคคล

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังเจอวิกฤตหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสภาพเศรษฐกิจหรือสภาพสังคมที่นับวันจะมีปัญหาไม่หมดสิ้น กำลังสำคัญของชาติคือนิสิต นักศึกษาก็เจอวิกฤตในเรื่องดังกล่าวไปด้วย เพราะอาชีพนักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มียศได้ ต้องได้รับจากผู้ปกครองทั้งหลาย ดังนั้นเมื่อผู้ปกครองเจอวิกฤต คนก็พบเจอไปด้วย นอกจากนั้นวัฒนธรรมมากมายที่ถึงโถมเข้ามาสู่ประเทศไทย ค่านิยมใหม่ ๆ และการกระหายเทคโนโลยีก็ทำให้ นิสิต นักศึกษาต่างรับมือกันไม่ไหว หลายคนตกเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่โฆษณาขายสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า ทั้งที่ไม่มีรายได้อุปโภคบริโภคดังกล่าว โดยบางครั้งก็ใช้วิธีที่ไม่ถูกต้อง เช่น การเล่นเกมพนัน ทำให้สังคมไทยเจอนิสิต นักศึกษาที่เป็นเพียงผู้ที่สวมชุดนิสิต นักศึกษา (ที่บางครั้งไม่แน่ใจว่าเครื่องแบบนิสิต นักศึกษาจริง ๆ หรือไม่) **มีอาชีพเป็นนิสิต นักศึกษา** แต่ขาดความเป็น **นิสิต นักศึกษามืออาชีพ** “นิสิต นักศึกษามืออาชีพ หมายถึง เรามืออาชีพนิสิต นักศึกษาอย่างสมบูรณ์แบบ ไม่ว่าจะตั้งใจศึกษาหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนสติปัญญา อันจะเป็นคุณทรัพย์ที่สำคัญในการดำรงชีพในอนาคต และประพฤติดนที่ถูกต้องตามระเบียบของสถาบันสังคม กฎหมายและประเพณีชาติ การเป็นนิสิต นักศึกษาอาชีพนั้นสำคัญที่สุดคือการทำให้เสภาพพจน์ของนิสิต นักศึกษา” การรับมือกับปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาสังคมเป็นเรื่องหนักใจของหลายฝ่าย แต่ประเทศไทยของเราก็มีองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ไม่เคยทอดทิ้งพสกนิกร กลับหาวิธีการที่จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่กำลังรุมเร้าคนไทย ด้วยการเสนอ **“แนวคิดทฤษฎีพอเพียง”** ซึ่งถือว่าเป็นยาวิเศษให้กับคนไทย

จากพระราชดำรัสของพระองค์ที่กล่าวกับผู้เข้าเฝ้าเพื่อถวายพระพรเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540 มีข้อความบางประการ ดังนี้ “เศรษฐกิจแบบค้าขาย ภาษาฝรั่งเขาเรียกว่า Trade Economy ไม่ใช่แบบพอเพียง ซึ่งฝรั่งเรียกว่า Self – Sufficient Economy ถ้าเราทำแบบที่ไทยทำได้ คือ เศรษฐกิจพอเพียงกับตัวเราเองเราก็อยู่ได้ไม่ต้องเดือดร้อน...” ถ้าสามารถจะเปลี่ยนแปลงกลับเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียงไม่ต้องทั้งหมด แม้ไม่ถึงครึ่งอาจจะเศษหนึ่งส่วนสี่ ก็สามารที่จะอยู่ได้ การแก้ไขจะต้องใช้เวลา ไม่ใช่ง่าย ๆ โดยบางคนก็ใจร้อนเพราะเดือดร้อน แต่ถ้าทำตั้งแต่บัดนี้ก็จะสามารถที่จะแก้ไขได้...”การจะเป็นเสือนั้นมันไม่สำคัญ ก็สำคัญอยู่ที่เราพออยู่พอกินและมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินหมายความว่าอุ้มชูตัวเองให้

พอเพียงกับตนเอง” (สมพร เทพสิทธา, เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ, หน้า 3-4) จากข้อความดังกล่าวข้างต้น จะมีคนไทยสักกี่คนที่ใช่ยาวิเศษนี้รักษาโรคทางกายและทางใจบ้าง

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ได้กล่าวถึงการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริไว้ดังนี้ 1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสที่ว่า “ความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางถูกต้อง” 2. ยึดการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำรัสที่ว่า “ความเจริญของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ” 3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และการแข่งขันกันในทางการค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต ซึ่งมีพระราชดำรัสเรื่องนี้ว่า “ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึง ความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญหรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น” 4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมรรยาได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ พระราชดำรัสตอนหนึ่งที่ทำให้ความชัดเจนว่า “การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเอง เพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้า ที่มีความสุข พอมีพอกินเป็นข้อหนึ่ง และขั้นต่อไปก็คือให้มีโอกาสก้าวหน้าได้ด้วยตนเอง” 5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงในครั้งนี้เพราะยังมีบุคคลมิใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากความละเอียดอ่อนละเอียดยิ่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทว่า “พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัวทำลายผู้อื่น พยายามลดพยายามลดความชั่วที่ตัวเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตัวเองอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้นในห้วงยามสมบูรณ์ขึ้น” (สมพร เทพสิทธา, เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ, หน้า 5-7)

จากการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับแนวทางพุทธศาสนาคือ อริยมรรค อันหมายถึง หนทางแห่งความพ้นทุกข์ ซึ่งถือเป็นทางอันประเสริฐ ถือเป็นมัชฌิมาปฏิปทา หรือทางสายกลาง ประกอบด้วยองค์ 8 คือ

1. สัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ
  2. สัมมาสังกัปปะ การดำริชอบ
  3. สัมมาวาจา การเจรจาชอบ
  4. สัมมากัมมัฏฐะ การงานชอบ
  5. สัมมาอาชีวะ การเลี้ยงชีพชอบ
  6. สัมมาวายามะ ความเพียรชอบ
  7. สัมมาสติ การระลึกชอบ
  8. สัมมาสมาธิ การมีจิตตั้งมั่นชอบ
- ดังนั้นจึงถือว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นยาวิเศษในการแก้ปัญหาให้คนไทยและสร้างเสริมการเป็นนิสิต นักศึกษามีอาชีพอย่างแท้จริง

การประยุกต์ใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างการเป็นนิสิต นักศึกษามีอาชีพนั้น ควรปฏิบัติดังนี้ 1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ้งเฟ้อในการ

ดำรงชีพอย่างจริงจัง **นิสิต นักศึกษามีอาชีพ**ควรใช้จ่ายเงินที่ผู้ปกครองส่งเสียอย่างผู้มีปัญญาเงินค่าหน่วยกิตทุกบาททุกสตางค์เป็นหยาดเหงื่อแรงกาย สติปัญญาของคุณพ่อคุณแม่และแฝงไปด้วยความรัก ความหวังโยที่ส่งให้ลูกทุกคนด้วย ดังนั้นควรตั้งใจศึกษาเล่าเรียน และค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่ฟุ่มเฟือยก็ควรตัดทิ้งไปเสีย อย่าฟุ้งเฟ้อตามกระแสโฆษณาหรือความต้องการในใจ อดออมเสียตั้งแต่วันนี้เพื่ออนาคตที่ดีในวันข้างหน้า 2. ยึดการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม สำหรับนิสิต นักศึกษาที่ยังไม่มีอาชีพหารายได้เอง ก็ขอให้**เป็นนิสิต นักศึกษามีอาชีพ**ที่ไม่กระทำการใดใดที่ไม่สุจริต เช่น ไม่แต่งกายผิดระเบียบของสถาบัน ไม่ทุจริตในการสอบ ไม่ดื่มสุราหรือของมึนเมาในสถาบัน หรือสูบบุหรี่ถึงแม้จะไม่ผิดกฎหมาย แต่ก็ทำลายร่างกายและเสียเงินโดยเปล่าประโยชน์ 3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และการแข่งขันกันในทางการค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต ข้อนี้ก็ประยุกต์เป็น**นิสิต นักศึกษามีอาชีพ**ได้ว่า การเรียนมิใช่การเหยียบคนอื่นเพื่อให้ได้ผลการเรียนที่ดีที่สุดคนเดียว แต่เป็นการแข่งกับตัวเอง โดยการปรับวิธีการเรียนให้เหมาะสมกับตนและช่วยเหลือผู้อื่นโดยเฉพาะเพื่อน การแนะนำวิธีการเรียน การทำงานเป็นทีมร่วมกัน เช่น การทำรายงานแบบฝึกหัดและงานที่อาจารย์มอบหมาย การเป็นผู้มีความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่นเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกันและกัน ถือเป็นกระทำที่ถูกต้องของผู้ที่กำลังจะเป็นบัณฑิต 4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมรรยาได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ เช่นเดียวกันในข้อนี้**นิสิต นักศึกษามีอาชีพ**ควรใช้หลักอริยมรรค มาประยุกต์กล่าวคือเป็นผู้มีปัญญาโดยความเห็นชอบ และการดำรงชีพชอบ มีศีล โดยการทำงานชอบ การเลี้ยงชีพชอบ และมีสมาธิโดยความเพียรชอบ การระลึกชอบและการตั้งมั่นชอบ ซึ่งการเป็นผู้มีปัญญา สติและสมาธิจะเป็นทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความไม่รู้ ถ้านิสิต นักศึกษาสามารถปฏิบัติได้จะเกิดมรรยาได้เพิ่มพูนในอนาคต จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ 5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ข้อสุดท้ายนี้ถือเป็นหัวใจของทั้งหมด การเป็น**นิสิต นักศึกษาอาชีพ**มาจากการปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ก็จะเป็น**มีอาชีพนิสิต นักศึกษา**อย่างสมบูรณ์แบบและไม่ทำให้เสียภาพพจน์ของนักศึกษา สมกับคำว่า “บัณฑิต” อย่างแท้จริง

ขอยกตัวอย่างของนักเรียนคนหนึ่งชื่อ นายนพรัตน์ หว่านณรงค์ อายุ 16 ปี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ ซึ่งได้รับคัดเลือกจากสมาคมส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติเป็นเยาวชนดีเด่นปีพ.ศ. 2546 ได้เขียนเรียงความเรื่อง “คืนรนอย่างพอเพียง” ได้อธิบายความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่า หมายถึงพอเพียงอย่างน้อย 7 ประการ คือ การพอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว จิตใจพอเพียง สิ่งแวดล้อมพอเพียง ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง ปัญญาพอเพียง อยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมพอเพียง และมีความสุขมั่นคงพอเพียง นายนพรัตน์ ได้เขียนเกี่ยวกับการคืนรนอย่างพอเพียงว่า “การคืนรนเปรียบเสมือนดาบสองคม เป็นทั้งคุณและโทษ เราสามารถคืนรน

ให้ชีวิตของเรามีความสุขให้ชีวิตเราดีขึ้น เด็กยากจน ผู้ด้อยโอกาส คนขอทาน ผู้ยากไร้ก็สามารถใช้
ความดีนั้นเป็นประตูเปิดแสงสว่างนำทางให้ชีวิตเจริญรุ่งโรจน์เจริญก้าวหน้าและก้าวไกล
มีอนาคตที่สดใสได้ ในทางกลับกันการดีนที่เกินขอบเขตก็ส่งผลกระทบต่อกระเทือนมากมาย
ภายหลังซึ่งสิ่งนั้นก็คือ ความทุกข์โดยที่เราสามารถทำให้หมดสิ้นไปด้วยคำว่า “พอเพียง” (สมพร
เทพสิทธิ์, เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ, หน้า 87-88)

นี่เป็นเพียงข้อความของเด็กมัธยมแล้วนิสิต นักศึกษาที่เป็นพี่และเป็นตัวอย่างของเขา จะไม่
ยึดแนวทางทฤษฎีพอเพียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาเป็นแนวทางในการเป็น นิสิต นักศึกษา
มีอาชีพหรือ...

ลงใน <http://blog.eduzones.com/clip/30623> ในวันที่ 21 สิงหาคม 2552

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY